

Abstrakt

Název práce: Neodkladné a neopakovatelné úkony

Abstrakt

Neodkladné a neopakovatelné úkony jsou procesní úkony trestního řízení, které mají dva protichůdné aspekty. Na jedné straně zde existuje zájem na potírání trestné činnosti a neodkladný či neopakovatelný úkon může orgánům činným v trestním řízení pomoci získat důkazy, u kterých hrozí, že by je nebylo možno v pozdějších fázích trestního řízení (ať již po zahájení trestního stíhání či v řízení před soudem) provést, pokud by orgány činné v trestním řízení nezasáhly bez zbytečného odkladu. Na druhé straně provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů může znamenat výrazný zásah do práv obhajoby, a to speciálně v případech, kdy jsou provedeny před zahájením trestního stíhání. Právě proto existuje do jistého rozsahu speciální zákonná úprava, která upravuje požadavky na provedení neodkladných či neopakovatelných úkonů.

Cílem práce byl rozbor dílčích vybraných otázek v rámci problematiky neodkladných a neopakovatelných úkonů, které jsou v aktuální době diskutované zejména z hlediska jejich nedostatečné právní úpravy, a případně i navrnutí řešení *de lege ferenda*. Tato dílčí témata tvořily: (i) náležitosti provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, zejména s ohledem na pochybení orgánů činných v trestním řízení v naplnění požadavku řádného odůvodnění neodkladnosti a neopakovatelnosti, (ii) použitelnost důkazů, které byly provedeny jako neodkladný a/či neopakovatelný úkon a které trpí procesní vadou, jelikož jejich získání nebylo provedeno plně v souladu se zákonně předepsaným postupem, a (iii) domovní prohlídka advokáta či jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, zaměřené na otázky vyvstávající ze současné právní úpravy a také vztah prohlídky advokátních prostor a zásady mlčenlivosti.

V rámci otázky náležitostí bylo zjištěno, že zákonná úprava není zcela dostatečná zejména v případě výslechu svědka nebo provedení rekoncidence dle § 158a trestního řádu. Řešením by mohlo být posílení role soudce při výslechu svědka dle § 158a trestního řádu, konkrétně by soudce mohl zasahovat do výslechu po věcné stránce, nikoliv pouze formální, klást svědkovi sám otázky a ověřovat jeho věrohodnost, a případně i přezkoumávat závěr státního zástupce o tom, zda se vůbec o neodkladný či neopakovatelný úkon jedná.

V rámci druhé analyzové otázky bylo zjištěno, že chybí jakákoliv právní úprava, až na jedinou výjimku obsaženou v § 89 odst. 3 trestního řádu. Žádoucí by byla alespoň minimální zákonná úprava ohledně vad na (i) vady, které budou mít za následek absolutní nepoužitelnost důkazu, (ii) vady, které budou mít za následek relativní nepoužitelnost a (iii) vady, které sice nejsou žádoucí, ale pokud nejsou podstatné a jsou vynahrazeny jinými zárukami garance zákonnosti vůči dotčené osobě, pak nezpůsobí nepřipustnost takového důkazu. Zde je ovšem třeba dát pozor na to, že pokud by třetí skupina byla přímo posvěcena zákonnou úpravou, tak by to mohlo svým způsobem podpořit orgány činné v trestním řízení v tom, aby se nesnažily plně postupovat v souladu se zákonným postupem.

Z poslední kapitoly o prohlídce advokátních prostor bylo v rámci de lege ferenda navržena změna současné úpravy, a to zavedení přítomnosti soudce spolu se znalcem z oblasti kybernetika přímo u prohlídky advokátů.

Klíčová slova: neodkladné a neopakovatelné úkony, přípustnost důkazů, prohlídka prostor, v nichž advokát vykonává advokacii